

HEMELSE DIEREN

Barber van de Pol

Hemelse dieren

Roman

Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Barber van de Pol, 2017

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

Omslagontwerp: Riesenkind

Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach

Omslagbeeld en ontwerp van het masker: © Wintercroft Design Limited

www.wintercroft.com

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 3859 2

ISBN 978 90 488 3860 8 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

O V E R A M S T E L

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*In onze nagels temmen wij het wilde dier
dat wij onder alle maskers zijn.*

José Emilio Pacheco

1

Gnuiven

1. *Blundert een mens*

Blundert een mens als hij in gaat tegen de verworvenheden van zijn soort of geeft hij blijk van intelligente dwarsheid? Dit is een open vraag. Wie het weet mag het zeggen.

Feit is dat Terry Bommeljé zijn ramkoers al vroeg had ingezet en nu zijn nieuwe vriendin Nora aanstak met zijn antihouding bij iedere hoerastemming. Ja, ze was onder de indruk van hem, maar ze twijfelde, iets waar hij geen last van had. Twijfel is goed, zei ze twijfelend, waarop hij ‘waarom’ zei. Hij was over de hele linie duidelijker dan zij.

Dit verhaal gaat over twee, nee drie, maar uiteindelijk twee geliefden, die ieder voor zich en met elkaar aanklooien binnen de sociale codes. Hun belevenissen zitten met grove steken vast aan de grote geschiedenis, die van iedereen, maar zie hen sjarren en trekken, zoals je blijft trekken aan de col van een trui die te strak om je keel zit, hij voorop.

Geef me lucht!

Weet dit: het is een paar jaar voor de laatste millenniumwende. In de onderstroom en aan de oppervlakte van de samenleving, en ook via kabels en satellieten, voltrokken zich ontwikkelingen waar geen mens de enorme gevolgen van kon voorzien, al had

iedereen het erover. Er werd onophoudelijk gekakeld en geoordeeld, het keurige land kreeg koppijn.

Tegen die achtergrond ontstond de romance die hier wordt gevolgd.

Het definitieve afscheid, vijf jaar later, mag apocalyptisch heten, wat past bij de inmiddels de pan uit gerezen opwinding. Hysterie loerde achter elke hoek. De geschiedenis ging over de kop, de ondergang was nabij, zeiden sommige verstandige mensen ineens. De een deugde niet en de ander al helemaal niet, maar in zo'n sfeer heeft Nora zich nooit thuis gevoeld. Daar heb je geen belang bij, problemen los je op, zei ze, leven is altijd gedoe. En: je zult het met elkaar moeten doen.

Zonder peptalk was ze nergens.

'Wat ben jij monter,' zei hij weleens als hij de heilige blik in haar ogen na zo'n opmerking zag, wat zij haastig weersprak.

'Ik ben niet monter.'

'Dan lijkt het alleen maar zo.'

Zoveel-nul voor hem. Met haar als keeper vlogen de ballen erin. Hij trapte ze zonder bedenking waar hij ze hebben wou.

Hoe sloegen zij zich er samen doorheen in hun zelfgesponnen wereld, in die eigen cocon vol gedoe, om met haar te spreken? Maakten ze er wel iets van? Waar zijn ze eigenlijk? Iets moet de hartenklop van hun relatie hoorbaar maken. Op de komst van het derde liefdesdier zullen we even moeten wachten. Elk verhaal zijn tempo. Ze meldt zich vanzelf.

2. *Laten we de twee betrappen*

Laten we de twee betrappen in hun eerste onbezonnen weken samen, in zijn nest, bijvoorbeeld die ochtend dat ze tegelijk hun oren spitsten voor het geluid van de sproeiende regen en wisten: de winter slaat op de vlucht. Het werd lente! Alles begon opnieuw, om te gnuiwen van plezier, en dat deden ze, tussen het uitrekken en gapen door, terwijl ze wakker werden in hun tegenwoordige tijd. Zij dacht even aan de muurleeuwenbekjes op haar balkon, die weer als uit het niets zouden gaan woekeren, hij aan het groenere gras en de ontelbare jonge boomblaadjes.

‘Opstaan?’ aarzelt zij.

‘Beestje,’ zegt hij. Hij legt zijn handen om haar borsten. ‘Hiero, je bh.’

Terwijl ze krulletjes in zijn nekharen draait, voelt ze zijn ogen kieren, waarop ze een betrapt gezicht trekt en de hare opendoet. ‘Blaas eens,’ zegt ze. ‘Ik krijg verdorie een gedachte.’ En hij blaast tot de frons uit haar voorhoofd verdwijnt.

Als iemand daar toen had gestaan, had hij alleen twee kruinen gezien, een blonde kruin en een mahonierode kruin. Kom eruit, werk aan de winkel, zou de toeschouwer hebben gezegd, het leven is kort, wat stelt dit voor? Maar er gebeurt nog steeds niets wat op opstaan wijst. Af en toe klinkt opnieuw een vage herinnering aan taal, dat is alles. Er wordt geademd en tastzin gepraktiseerd. Onze huid is ons belangrijkste orgaan, nu jij weer.

‘We blijven in ons hol, om de regen en de lol,’ zegt hij, wanneer niet voor het eerst de telefoon rinkelt. Als je rijmt, is het net of je de boel in de maling neemt, zeker als je er zoals hij van oor tot oor bij lacht. En dus gaat het zo nog even door, van rol, bol

en snol, van urre, knurre, burre, van haha, jaja, trala, totdat berenhonger hen eindelijk, nog steeds smartelijk geeuwend en hui-verend nu naar de keuken drijft. Brr. Het is frisjes in de wereld.

Mensendieren zijn het, maar neem het hun niet kwalijk en neem dat ‘dieren’ niet letterlijk. Ze hebben geen zweem van vleugels of schubben en zijn op geen enkele manier in kevers veranderd, ook niet naar hun eigen gevoel. Hij mag dan haar staart zoeken aan het einde van de rij elektriserend gestreelde wervels, maar die is er niet meer en bij hem is het restbot nog minder imponerend, volgens haar dan. Het lijkt al met al niet meer dan een intiem spel. In hun ogen ligt de rust van het geluk, doorschoten met vervaarlijke flikkeringen bij hem en innemende zwemen schuwheid bij haar.

Gaap! Oef! Brr! klinkt het nog steeds. Ze zijn intussen, allebei in een trui van hem, in de weer met ‘eitjes’, zoals hij het noemt. Hij haalt brood uit de vriezer en houdt het triomfantelijk omhoog. ‘*Pas de sappe?*’ zegt zij, na een blik in de koelkast.

3. *Hier is al wel enig serieus gepraat*

Hier is al wel enig serieus gepraat aan voorafgegaan, van haar kant dan. Kletskoek was het volgens hem, nergens goed voor. Ze sputtert tegen. Zij houdt enorm van serieus praten, ‘gewoon hardop denken, Terry’. Ze kan het, ze doet het. Je hebt elkaar wat te vertellen, al doe je maar alsof. Je moet een vorm vinden, toch? ‘Noem het een lakje tegen de barbarij.’

Op zo’n moment gaat zijn onderlip naar voren, je kunt erop wachten. Waar ze dat nu weer vandaan had?

Van zichzelf, echt. Je moet je aan de buitenkant een beetje

aanpassen, anders wordt het een bende. Anders stoor je elkaar met dingen waar het helemaal niet om gaat. Ja toch? Nee toch?

Hij is anti wat dan ook dat met dwang op zijn pad wordt geschoven. Je moet niks. Het schokt haar hoe hij nee zegt tegen voedsel dat hij niet kent. Proef nou, waarom maak je er zo'n punt van? Hou op z'n minst je gezicht in de plooi. En gebruik je servet, een servet is handig en voorkomt allerlei kleine viezigheid. Je doet mij er een plezier mee.

Jaja, zegt hij soms op dat laatste onderdanige argument, en ze ziet hem denken: ach ja, maar hij doet het niet.

Een vorm vinden, dat moet, daar heeft Nootje gelijk in, maar welke? De jouwe?

Zo! denkt ze als hij zijn bord na het eten van zich af duwt en zijn hand op zijn buik legt. Heet dat niet lomp? Het is groot debat in haar hoofd. Sinds wanneer maalde zij om etiquette? Nou, sinds ze merkt dat sommige grote mensen kinderen zijn die je een beetje moet opvoeden. Er zijn ergere dingen, ze houdt niet van vitten, kiften, vliegen afvangen, snauwen, nabauwen, allemaal niet doen, maar ja.

Neem zijn poetsgedrag, dat toch echt te wensen overlaat. Poetsen zou niet goed zijn, wat een smoes! Als ze hem vermaant, noemt hij haar gebit geel en tikt trots tegen het zijne.

Ach, hij zegt maar wat. Hij slaat zodra jij slaat. Zou er een markt bestaan voor tandpasta voor huisdieren, vraagt ze snel, alweer op de graptoer, en ze wanen zich even schatrijk. Alle honden, katten en konijnen hebben tanden en kiezen!

Later zal ze de boel bij zichzelf voor de zekerheid laten witten, een nieuwigheid waar hij geen weet van heeft en die hij waarschijnlijk zou afkeuren.

Van de bekentenis dat ze graag naar rommelmarkten gaat komt hij niet bij. Waarom zou je rommel kopen? Hij trekt zijn wenkbrauwen op als ze uitlegt dat je bij tweedehandsspullen de geschiedenis er gratis bij krijgt.

Wat moet ze daar dan mee?

Kijk, dat is grappig. Meestal is hij gewoon grappig.

Ze waagt het voorzichtig om zijn hoon gekanker te noemen. ‘*Soirpierre*,’ zegt ze Fransachtig tegen hem om het te verzachten. Hij kijkt haar tintelend van plezier aan. ‘Zal ik jou eens op je kop in de prullenbak zetten?’

Lachen wordt hun hoofdbezigheid samen. Ze lachen zich een kriek, een deuk en een hoedje. Daarenboven zijn ze het aanhailigste paar van de wereld, dat rekt hij zich persoonlijk tot een eer. Als dat geen vorm is! Zijn hand klemt zich om de hare en het regent kusjes over en weer.

4. *Glipt hij daar*

Glipt hij daar voor haar langs terwijl de deur voor haar wordt opengehouden? Hij schokt even. Er speelt een deuntje om zijn lippen, die zijn getuit. Misschien fluit hij. Zijn hoge billen wiebelen. Dan voelt hij kennelijk haar blik en kijkt vrolijk over zijn schouder.

Ze is smoor en beschouwt hem als een cursus doe-het-misschien-toch-maar-zo.

Hoffelijkheid en andere vormen van voorkomendheid steken kleurloos af bij zijn onbewuste charme, stelt een verliefde Nora vast, sowieso geneigd om bij onenigheid bij zichzelf te rade te gaan. De twijfel kleeft haar aan en de opmerking van Jet (daar heb je de derde in het spel) hoe leuk dat vaak was, hielp niet in het dagelijks leven.

‘Jet is mijn hartsvriendin. Wat er ook met ons gebeurt, Jet hoort er een beetje bij, hoor.’

Maar Jet had makkelijk praten, die wist altijd alles gewoon. Twijfel vreet energie, kreeg Terry al op de eerste de beste dag van zijn nieuwe verovering te horen, en dan dat rode hoofd steeds. Ze werd gek van zichzelf, echt, waarop hij ‘niet doen’ zei.

Zeg dat hij een semibeest was en dat zij hem accepteerde als een spannende tegenpool. Een mens moet plooibaar zijn in de liefde, daar zat ze niet mee, als ze maar de tijd had om steeds een beetje bij te denken en als ze maar niet expres verkeerd werd begrepen, want dan gingen de klauwtjes uit.

Vóór haar had hij vijf jaar lang een dame met kapsones bemind en zij had het onder meer gedaan met een romantische Argentijn die erg graag ‘te quiero’ zei. Hem kan het niet schelen, al heeft ze het met de hele wereld gedaan, als ze maar niet wegloopt. Haar zit dwars dat hij de dame typeert met ‘dat was me er een in bed’.

‘Mag ik dat niet zeggen of zo?’ vraagt hij als hij haar gezicht ziet, waarop ze sorry zegt.

Ze vertelt hoe ze als kind een vachtje had willen hebben om van het aan- en uitkleden af te zijn. Je kunt haar nog steeds moeilijk modieus noemen. Op koude dagen draagt ze jaar in, jaar uit dezelfde jas en ze kiest onveranderlijk voor schutkleuren, al pleit hij voor rood en paars en wat niet al. ‘Natuurlijk staat dat je!’ Maar eigenlijk geeft ook hij niet om kleren. ‘Kleuren maken de man!’

Die is goed! Die moet ze aan Jet vertellen.

Dat hij zich wast met koud water doet haar denken aan verhalen over oorlog en armoë, maar volgens hem droogt je huid uit van douchen, daarom douchte de akelige dame zo min mogelijk.

Tegenverhaal geleverd, maar dat hij maar één keer per dag zijn tanden poetst, blijft ze vies vinden, ook al zijn ze dan lichter dan de hare, maar niet heus.

Als ze hierover door de telefoon tegen Jet begint, kan ze horen dat die de grap er niet van inziet. Maar die kent hem nog niet, dat maakt alles uit.

Wie hieruit opmaakt dat ze als viezeriken door het leven gaan en een spoor van afkeuring achterlaten, vergist zich, Jet inclusief. Hij ziet er goed uit in die kleurige, door zijn werkster gestreken overhemden, en met die lange benen staan alle broeken hem goed. Zij is van zichzelf schoon. Het gaat om net niet standaard, om het verschil tussen keurig en kan ermee door. Gesnopen, Jet?

Zo slaan ze op alle trappen treden over of springen erop of -af als het kan. Wat geeft het. De buitenwereld ziet het niet eens of haalt zijn schouders op.

5. Zij ligt weleens wakker

Zij ligt weleens wakker van hem. Dan heeft hij, noem eens wat, gezegd dat ze van het vrijen zoveel werk maakt, zodat ze zich rot schaamt en zich voorneemt om – ja, wat eigenlijk.

's Nachts, hoe waar, komen de twijfels, bij haar tenminste wel, ze kan erop wachten.

Heeft hij dat ook tegen de dame gezegd? Heeft hij eigenlijk niet gelijk? Seksen dieren wel zoveel en uitbundig of doen die het alleen even in de paartijd? Ze komt er niet uit en drukt zich ten slotte maar tegen hem aan om van zijn bloedwarmte te kalmeren, of ze scandeert haar gedachten tot talige brokken, wat neurotisch

is, maar dat is haar laatste zorg, of ze laat als laatste remedie een melodie als een wurm aan haar bewustzijn knagen.

Hij ligt nooit wakker. Soms wordt hij wakker van haar, maar dan pit hij na een kusje of de luie raad ‘ontspannen, laat gaan’ weer in.

De eerste weken noemt hij haar Gappie, want ze heeft zijn hart gestolen, en ook korte tijd Flamoës, wat zij aanzag voor smeuijg Vlaams. Op zijn aandringen vraagt ze in een slagerij om ‘flamoezenvlees, mijn vriend zegt dat je het rauw moet eten, klopt dat?’ Zo ontdekt ze tot haar verontwaardiging wat het woord betekent.

Daarna wordt ze voor hem net als voor al haar vrienden Nootje. Nootje de lachebek, met haar tas vol muziekboeken, altijd een liedje op de lippen, het is haar beroep, zo gek is dat niet.

Op Terry’s bureau staat een geweldige foto van haar, door hem genomen. Ze komt zijn atelier binnen, blakend van zelfvertrouwen, dankzij zijn fenomenale brutaliteit, waar zij een graantje van meepikt. Ze heeft een volle boodschappentas bij zich, ze mag voor hem koken!

Het moet dit enthousiasme zijn geweest waar hij naast haar romige gestel zo van hield nu hij zelf begon te verdorren, een verzuchting die hij af en toe met een wegwerpgebaar lanceert en die zij als een kip zonder kop weerspreekt. Wat krijgen we nou? Hij is ‘interessant’, oordeelt ze, God hebbe haar lief.

‘Nee,’ zegt hij, ‘jij jaagt weer sap in mijn donder, je bent mijn reddende engel, weet je dat wel?’

‘Je *guardian angel*! Ken je dat liedje?’ En ze zingt het voor, een tamelijk waardeloos liedje, volgens hem.

Ze kan het niet laten om honderduit te kletsen, zoals hij het toegeeflijk blijft noemen, hij vindt het wel makkelijk, hij luistert

toch niet als hij niet wil en als hij er genoeg van heeft zegt hij gewoon: ‘Wat zit je nou weer allemaal te lullen?’

Lullen is geluk, stelt ze mondig vast. Mag ze af en toe Terrific tegen hem zeggen? Terry is eerder de naam van een hondje en hij is, nu ja, meer.

Hij vindt het best, doe maar, als ze hem maar nooit bij zijn volledige naam noemt. Want vanzelfsprekend zijn er harde levensfeiten aan deze fase voorafgegaan. Ze zullen hier zonder uitstel in vogelvlucht worden opgevoerd, anders dobberen de twee in het niets.

We zoomen nog eens in.

Hij mag eerst.

6. Met het verhaal over zijn geboorte

Met het verhaal over zijn geboorte, zijn stuntelige entree in de wereld, bezorgt hij Nootje kippenviel. Als het toen anders was gegaan, waren ze elkaar nooit tegengekomen, en reken maar dat ze had geweten dat er iemand moest zijn die haar compleet maakte, maar wie en waar? Ze had hem meteen herkend als tweede stem in de beurtzang van haar bestaan.

Welk verhaal? Dit: nog geen halfuur nadat hij uit de baarmoeder was getrokken, was hij in het ziekenhuis verwisseld. Zijn moeder had de vergissing door. Die had bij het ophouden van de pasgeborene het fluwelen zwart van de wenkbrauwjes en wimpertjes gezien en nam geen genoegen meer met het doorsneebleekgezichtje dat ze even later gewassen en gestreken in haar armen kreeg gedrukt.

Hij was met een vacuümpomp gehaald, hij had het verdomd om uit zichzelf te komen. De tuit op zijn hoofdje was voor de

medische staf een overtuigender bewijs van zijn onverwisselbare ik geweest dan de charme van zijn oogpartij, waar de niet-moeder met een spijtige zucht afscheid van nam.

Zijn volledige naam mag in dit verslag niet worden verzwegen, maar heb meelij. Nooit sprak hij zijn 'gatver' feller uit dan bij het memoreren van die naam.

'Wij zijn gelukkig met onze lieve, kleine Theras', stond op het met ooeivaar versierde kaartje dat een paar dagen na de bevalling bij familie en relaties op de mat viel. Thera was de naam van de betreurde oudste zus van zijn moeder, en zo kwam dat. Zijn onderwijzers en leraren en docenten raadpleegden later ieder op hun beurt de encyclopedie, op zoek naar een of andere vergeten Romeinse keizer. Onderwijzers, leerkrachten in het algemeen, dwingen afwijkingen nu eenmaal graag de kaders in. Het zat ze in dit geval niet mee.

Zijn roepnaam was dus Terry, inderdaad niet fraai. Een hond heet misschien Terry, daar heeft Nootje gelijk in. Je roept met zo'n naam een sfeer van geblaf en gehijg op, maar alles went en er zijn akeliger namen op de wereld, waaronder, zegt hij, alle dubbele: 'dikdoenerij'.

Hij was maar moeilijk van de borst af te krijgen geweest.

'Je tandjes stonden er op het laatst in,' volgens de moeder, die graag hardop terugdacht aan dat gevecht.

7. Dit leven begon

Dit leven begon op 2 of 3 september 1964 om kwart voor twaalf in de ochtend. Stel je een mooie nazomer voor met een eerste

vleug herfst in de lucht. De scholen zijn weer begonnen, bijna iedereen is wel op enig vlak opgeschoven, wat de samenleving een tinteling van verwachting geeft, maar dat is Nootje-taal. Een opkikker, zou Terry zeggen.

Het zijn de jaren dat de wederopbouw in Nederland zijn voltooiing vindt. Overal in het bevoorrechte land zeggen echtelieden tegen elkaar hoe ongekend goed ze het hebben. Terry's vader was een kerkgaande middenstander in een tijd dat kerkgaande middenstanders nog extra aanzien genoten. Nogal wat volkswomen kregen burgerlijke trekjes en maten zich een solide permanent en een eerste bankstel aan. Confectie werd de norm.

Ook op de Waddeneilanden, eerste plaats van handeling van onze held, emancipeerde de jeugd door met broeiende koppen te knikken bij muziek uit magisch Amerika, maar de schwing van de sixties is er tijdens Terry's middelbareschooltijd al af. Sporadisch wordt nog gelift, duim omhoog, eens kijken hoe de mens het er in exotischer en vooral goedkopere landen van afbrengt. Ook de Waddenrebellens ruiken aan de wereld om meestal alsnog dicht bij de geboortegrond te landen, omdat ze in het bedrijf van hun vader nodig zijn of om iets anders dat ineens vooring.

Is dat alles wat er is, begon ineens in klinkklaar Hollands te klinken. Terry's beste vriend Daan, let op: hij zal hem later als enige uit die nikstijd memoreren, droomt van een hondenspension. Terry bestrijdt de teleurstelling door al tekenend met ideeën te stoeien.

Op zijn achttiende verkast de zoon tegen de zin van de vader schouderophalend naar Groningen. Hij zal na het afmaken van de Minerva-academie het gelanterfant in duiken, zoals hij het zelf relativerend noemde, maar mooi dat hij werkte aan een eigen stijl

en dag in, dag uit op zijn manier worstelde met de grens tussen abstract en figuratief.

Het nieuwe realisme liet hem koud, iets was hem gauw te klein en te veilig, en anders wel te gestructureerd, wat net zo goed een vorm van veiligheid is. Maar abstractie waarin je mentaal niet kunt bewegen was spelerei. Bij spelerei was het vernuft de eerste drijfveren de baas, en daar was hij tegen – alhoewel.

‘En conceptuele kunst?’

Hij wist het niet, hij wist het niet. Moest hij gaan plakken en knippen? Liefst at hij van alle walletjes tegelijk.

Lanterfanten is nuttig om de geest te laten waaien, om ruimte te maken voor het onverwachte, maar van zichzelf verdroeg hij het beter dan van anderen. Hij haatte bohèmegedrag. In de ‘sien’ werd geschilderd met de mond of de ellenbogen, geloof Terry maar, en die ‘sien’ zat in de Randstad.

‘Ben je nu niet weer aan het kankeren?’ vroeg Nootje in een overmoedige bui, maar dat was het niet, zei ze zelf snel.

Er zat wel wat frustratie achter. De Rietveld Academie, in Amsterdam, was voor hem een no-go-area omdat hij in de vooropleiding de kwaliteit van de docenten kut met peren had genoemd. Dit is uit de school klappen, maar het zal af en toe wel moeten om het verhaal rond te krijgen.

Ook een vader kan verknocht raken aan een brekebeen als zoon en een brekebeen was hij, maar zat Terry op schoot, dan bij zijn moeder. Zij vergaf hem alles, elk glas dat hij brak, elke scheur die zijn kleren opliepen. Terwijl de vader ’s morgens de schoenwinkel opendeed, bracht zij de zoon achtereenvolgens naar de peuterschool, de kleuterschool en de lagere school. Tot zijn tiende was haar rok zijn houvast. Hij zou altijd rokken boven broeken verkiezen en dat Nootje wapperend als een verlate hippie door

het leven ging was mooi meegenomen, al waren die rokken dan bruin of grijs, terwijl paars en blauw – nu ja, die kennen we al.

Na de afscheidszoen stond Mama Molly (mamsie, moemel, mimamol) te zwaaien bij het schoolhek, met dat zware mahoniekleurige haar van haar, dat hij had geërfd en waar iedereen naar keek. Op ieder schoolreisje, in de speeltuin, op het centrale plein met zijn historische fraais, in een dierentuin, waar de schoolbus hem maar bracht onderging hij met kapotte knieën en ogen op steeltjes de kracht van de natuur of het menselijke gewemel. Soms ontsnapte hem dan, terwijl hij uit zijn betovering ontwaakte, die hartbrekende gil: ‘Mama!’

Al met al een vrij normale jongen, er zijn er veel als hij. Hij was alleen erg vasthoudend in wat hij wou, en vooral in wat hij niet wou.

8. *Mama Molly heeft nooit*

Mama Molly heeft nooit een permanent gehad. In de jaren dat Terry een peuter was, droeg ze het geadoreerde haar in een halve rol, zoals haar moeder had gedaan. Hij mocht die ouderwetse rol soms losmaken en dan golfde de vracht over zijn vingers. Later knipte ze de boel af, ‘lekker makkelijk’.

De blos die haar jeugd in de Achterhoek op haar wangen had achtergelaten, werd er door de elementen op de Wadden nog dieper in geëst. Hele jaren heb ik op de fiets gezeten, zei ze weleens. ‘Oi oi.’ Haar ogen leken nog steeds tegen de wind in te kijken, waardoor ze klein en scherp waren, ook op ontspannen momenten.

Haar knieën waren cadeaus, herstel, het waren trofeeën die haar zonder enige verdienste dan haar geboorte waren toegevalen. Als ze liep piepten ze tevoorschijn vanachter de klokkende

rok van gele zij of gebloemde katoen of heerlijke zachte wol die daarna weer glad viel, maar als ze zat was het raak. Dan vielen ze in hun onbedekte onschuld stil boven de welgevormde benen. Terry en zijn vader waren verguld met haar en zij liet zich de hulde aanleunen, alsof het in haar jeugd nooit tikkertje was geweest en ze alsnog genoot van de ontdekking der seksen.

Mama Molly wou geen krullen en ook geen bankstel, o nee. In huize Bommeljé stonden tot het eind de vier kleine clubfauteuils en de rookstoel die een oom voor hun huwelijk had gemaakt. Het donkere hout glom onder haar wasbeurten, waardoor het rode fluweel er des te behaaglijker tussen spande.

Molly wou geen mevrouw zijn en nu zijn de meeste vrouwen die geen mevrouw willen zijn enorme mevrouwen, maar zo geraffineerd was zij niet. Je kon vaststellen dat ze geen mevrouw wás.

Wat deed ze met haar vlijtig afgeronde mulo op een dag behalve de meubels in de was zetten en het huishouden op rolletjes laten lopen, en om haar 'jongens' heen fladderen natuurlijk? Ze deed de administratie van de winkel, haalde vriendinnen met liefdesverdriet of roddelziekte met een luchtig commentaar of een lief grapje uit hun groef, kuste haar man als hij kwam buurten, kookte iedere dag met haar hart en las in gestolen uren in een bloemlezing met vrouwelijke dichters.

De mooiste regels leerde ze uit haar hoofd en zo kon het gebeuren dat ze zomaar zei: 'Voor wie ik liefheb wil ik heten', of: 'Hoop is het ding met veren'.

Tussen de bedrijven door speelde ze met de zeer huiselijke poes, die ze Terry voor zijn vijfde verjaardag had gegeven en die tweeëntwintig jaar oud zou worden. Ze noemde het rode cypertje Roos, of Rozenknopje, of Rozeknoep, of ook wel Snoepekop, of Spinkont, of Rood Wezen, of nog weer anders. De lokkreten

schalden door het huis, afgewisseld met vederlichte vermaningen als de klauwtjes een lus in een gordijn hadden getrokken of als het lebberende tongetje in de bak met room hing.

Het mooist vond Terry haar ‘Snoepjelijefjekop’, wat hij netjes in zijn mooie-dingenschrift schreef met een tekening van het toegesproken beest en Mama Molly erbij.

En, belangrijk voor een kind, Mama Molly zong. In huis, in de tuin en op de fiets zong ze de brave of brallerige liedjes van school vroeger en soms, met haar zoon, de wat olijke liedjes die hij op school leerde. Ze zong evergreens over mooie ochtenden met olifantenhoog opschietend koren en over vrouwen die de wereld voor hun man waren, of ook wel over Tom Pillibi, van wie ze het genoeg had hem te kennen, of over Jou, na wie ze niet meer zou kunnen leven: de oogst van decennialang trouw kijken naar het Eurovisiesongfestival. De buitenlandse woorden waren hobbels, maar ze nam ze met flair.

Bij het naar bed brengen had ze het ‘Slaap, kindje, slaap’ aangevuld met een eigen meanderend couplet over jongetjes die in september geboren zijn en die zoet moesten gaan slapen, want alles was veilig en het zonnetje zou haar kleine schat straks weer wekken voor een nieuwe mooie dag.

Op donderdagavond vervulden de stichtelijke liederen van haar christelijke zangkoor haar zo dat ze er op weg naar huis warempel – een Molly-woord – stil van was. Het leven heeft geen zin, maar mooi is het wel, zei ze tegen de zangvriendin naast haar. Waarop ze even wegkeek. ‘Het is goed zo.’

De melodieën maakten een bolletje emotie van haar, dat in bed tegen haar man aan kroop en zuchtend iets liefs deed maar niet genomen wilde worden, zichzelf genoeg in haar opperste staat van zijn.